פרשת אחרי מות

וידבר ה׳ אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו׳, ויאמר ה׳ אל משה. רבי יהודה אמר כיון שכתוב וידבר ה׳ אל משה, למה פעם אחרת ויאמר ה׳ אל משה דבר אל אהרן אחיך, שהרי בדיבור הראשון מספיק. אלא כך שנינו, כתוב ויקרא אל משה, וידבר ה׳ אליו, וכתוב ואל משה אמר עלה אל ה׳, והרי בארו את הדבר, כאן דרגה אחת, ואחר כך דרגה אחרת. כמו כן כאן, וידבר ה׳ אל משה דרגה אחת, ואחר כך ויאמר ה׳ אל משה, דבר אל אהרן אחיך, דרגה אחרת, והכל עולה במשקל אחד ומשורש אחד, הכל התחבר.

אחרי מות שני בני אהרן, רבי יצחק פתח, עבדו את ה׳ ביראה וגילו ברעדה, וכתוב עבדו את ה׳ בשמחה באו לפניו ברננה. הפסוקים הללו קשים זה על זה, אלא כך שנינו, עבדו את ה׳ ביראה, שכל

וידבר יהו״ה אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו׳ ויאמר יהו״ה אל משה רבי יהודה אמר כיון דכתיב וידבר יהו״ה אל משה אמאי זמנא אחרא ויאמר יהו״ה אל משה דבר אל אהרן אחיך דהא במלולא קדמאה סגי אלא הכי תנינן[1] כתיב (ויקרא א א) ויקרא אל משה[2] וידבר יהו״ה אליו[3] וכתיב (שמות כד א) ואל משה אמר[4] עלה אל יהו״ה[5] והא אוקמוה מלה דהכא דרגא חד[6] ולבתר דרגא אחרא[7] אוף הכא וידבר יהו״ה אל משה דרגא חד ולבתר ויאמר יהו״ה אל משה דבר אל אהרן אחיך דרגא אחרא וכלא בחד מתקלא [i] סלקא[8] ומן שרשא חדא[9] כולא אתחבר[10]

אחרי מות שני בני אהרן רבי יצחק פתח (תהלים ב יא) עבדו את יהו״ה ביראה וגילו ברעדה וכתיב (שם ק ב) עבדו את יהו״ה בשמחה באו לפניו ברננה הני קראי קשיין אהדדי[11] אלא הכי תאנא עבדו את יהו״ה

---

[1] וכו׳ יסוד אבא, וה״ס הקול שיורד מפנימיות המוחין חב״ד והוא פנימיות זעיר הנקרא קול, אך פנימיות הנוק׳ נקרא דיבור וכו׳, לשון אמירה תצדק על עצמות הענין ולשון דיבור על פועל הדיבור, וכו׳ והשתא דאתית להכי תדקדק היטב וידבר ה׳ אל משה לאמר, וירצה שה׳ דיבר לו כל הפרשה מלה ומלה והיה משפיע בו כח שכל מופלא להבין ולדעת כל מה שנצטרך לידע מפירוש המצוה וכל מה שתדרש בפרטותיה, וכמו כן כל הטעמים והסודות הכמוסים בה. אבל נצטווה לאמר לישראל ולא יספיק לו הדיבור לבד, אלא צריך להבינם עצמיות הענין בכל פרטיו וכו׳. ומעתה נבין טעם מאמרות דבראשית, שאין הכוונה בעצם וראשונה על הדיבור כי היה הוא לבדו יתברך, אבל יכוין לבאר לנו עצם הנמצאים שנבראו בכל יום, אבל בתורה כתוב (שמות כ א) וידבר אלקים את כל הדברים, שכוונתו יתברך היתה שישראל ישמעו מלה במלה וכו׳ ונלע״ד להעמיק יותר בענין זה וכו׳ האמירה היא באו״א עלאין והדיבור ביש״ס ותבונה [ועד חטא העגל וידבר היתה בחכמה, ויאמר בבינה, ואחר העגל וידבר ביש״ס ווידבר בתבונה] (רמ״ז).

[2] מלכות (מ״מ). עי׳ ח״א קב ע״ב: בכל אתר דכתיב ויאמר סתם או ויקרא סתם הוא מלאכא דברית. כאשר יאמר "ויאמר ה״" ירצה ת״ת עם המלכות, אבל כאשר יאמר ויאמר סתם ישלול שהיתה המלכות בלי חברת הת״ת ועטם היות ויאמר סתם בה מפני שהיא נקבה אינה נזכרת בשם אלא סתם אמר האומר קרא הקורא (אור יקר בראשית קב ע״ב).

[3] ז״א (מ״מ).

[4] מלכות (מ״מ).

[5] ת״ת (אור יקר מ״מ).

[6] שכינה (אור יקר). פי׳ מלכות, שהדיבור במלכות ואמירה בז״א (מ״מ).

[7] ת״ת (אור יקר).

[8] שהכל ענין א׳ להראות אזהרתם בכבוד השכינה ומשכנה (אור יקר).

[9] בעל השכינה ומשכנה א״נ בעל המדות שהוא המאציל מייחד ת״ת ומלכות, ששתיהם במדה אחת ורצונו לפעול אותה פעולה עצמה על ידי מדה זו או זו, והכל פעולה אחת (אור יקר). חיך וגרון וכו׳ שהוא יסוד ועטרה דחכמה (רמ״ז).

[10] קול ודיבור חו״ג (רמ״ז).

[11] עד י״ג שנה האדם בסוד נפש ונכנסות בו הגבורות, וכו׳ אחר השלמת הי״ג אז נשלם במדת המלכות שהוא בחינת הנפש (רמ״ז).

עבודה שרוצה אדם לעבוד לפני רבונו, בראשונה צריך יראה לפחד ממנו, ומשום הפחד של אדונו, ימצא אחר כך שיעשה בשמחה את מצוות התורה, ועל כן כתוב מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגילו ברעדה, שאסור לאדם לשמוח יותר בעולם הזה, וזה בדברי העולם, אבל בדברי תורה ובמצוות, התורה צריך לשמוח, אחר כך ימצא אדם שיעשה בשמחה את מצוות התורה שכתוב עבדו את ה' בשמחה.

ביראה דכל פולחנא דבעי בר נש למפלח קמי מאריה בקדמיתא בעי יראה לדחלא מניה[12] ובגין דחלא דמאריה ישתכח לבתר דיעביד בחדוותא פקודי אורייתא[13] ועל דא כתיב[14] (דברים י יב) מה יהו"ה אלהי"ך שואל מעמך כי אם ליראה וגילו ברעדה[15] דאסיר ליה לבר נש למחדי יתיר בעלמא דין[16] האי במלי דעלמא אבל במלי דאורייתא ובפקודי דאורייתא בעי למחדי[17] לבתר ישתכח בר נש דיעבד בחדוותא פקודי אורייתא דכתיב עבדו את יהו"ה בשמחה[18]

רבי אבא אמר עבדו את ה' ביראה,

רבי אבא[19] אמר עבדו את יהו"ה ביראה[20]

נו ע"ב

סוד הדבר הוא עבדו את ה' ביראה, איזו יראה כאן, אלא כמו שבארנו, שכתוב יראת ה' ראשית דעת, וכתוב ראשית חכמה יראת ה', יראת ה' כך נקרא הקדוש ברוך הוא.

רזא דמלה הוא[21] עבדו את יהו"ה ביראה (תהלים ב יא) מה יראו הכא אלא כמה דאוקימנא דכתיב (משלי א ז) יראת יהו"ה ראשית דעת[22] וכתיב (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה[23] יראת יהו"ה קודשא בריך

---

[12] יראה היא פתח לעבודות והטעם שהיא בעת שער לכל העבודה וכו' לא שיעשה מצותיו ביראה אלא מצות היראה עצמה (אור יקר).

[13] כל המצות ימשכו אחריה (אור יקר).

[14] בהיות בידך יראה ממילא תשיג כל השאר (אור יקר). והוא מה שאמרו רז"ל הכל בידי שמים, הוא זעיר, חוץ מיראת שמים, שזה במדת המלכות שממנה כח ההתעוררות והעלאת מ"ן העולים להתקשר ולהתקן בשרשם (רמ"ז).

[15] היינו במילי דעלמא במקום גילה דחול שם תהא רעדה כדי שלא לתת מקום ליצר הרע (אור יקר).

[16] שרבו בו הסיגים והמותרות, שלכן צריך לו לגיל ברעדה, כי בזה יתקן בחינת החיצוניות בהעלות כל הניצוצים שבו באכילה ושתיה וכיוצא (רמ"ז).

[17] בלימוד התורה ופיקודיה שהם בסוד הפנימיות, שם אפילו [בלימוד] במצוות לא תעשה שהן סוד גבורות, הן בחי' יין המשמח שהן גבורות קדושות הרוצות להיטיב ולהשתלשל למטה, וכל שכן החסדים, שזוהי פעולת השמחה להוציא ולשלשל רוחות החיות (נ"א כוחות רוחניות) ברוחב התפשטות וגילוי, הפך העצבון שהוא מקמטם (נ"א מקטמם) ומונעם (רמ"ז).

[18] אחר שנכנס בפתח מצות היראה ובא ליכנס בתור הובמצוה יעשה אותם בשמחה לא בעצלות ועצבות ח"ו וכו' עבדו את ה' בשמחה שהיא הבינה (אור יקר).

[19] ר' אבא פליג אדלעילא וקאמר שב' פסוקים אלו הם במדות לא על דרך הפשט כדפיר' ר' יצחק (אור יקר).

[20] יחוד המלכות בת"ת (אור יקר).

[21] יראת ה' נקראת המלכות שהיא יראת ה' מצד הדין, וכן הבינה נקראת יראת ה' שהיא הדין אלא שכשאנו אומרים יראת ה' על המלכות יהיה הוי"ה ת"ת וכשאנו אומרים יראת ה' בינה יהיה הוי"ה חכמה, והנה עבוד יראת סוד היחו דהיא העבודה ויש ב' מיני יחוד, הא' יחוד חו"ב ועליה נאמר עבדו את ה' בשמחה וכו' השנית יחוד תו"מ ועליה נאמר עבוד את ה' ביראה (אור יקר).

[22] ראשית יפתח ליכנס אל הת"ת הנקראת דעת, ומש"כ ראשית חכמה יראת ה' דהיינו הבינה פתח אל החכמה היינו בהשאלה (אור יקר).

[23] שניהם בענין אחד שהוא רזא ממש שסודו ביסוד וכו' צריך האדם המתפלל להעלות את מחשבתו עד מקום השקאת עמיקא דבירא שהוא נגיד ונפיק לז"א וזה ע"י השביל העליון הנכנס בעומק הבינה, ושביל זה הוא קוץ הי' התחתון והוא דעת עליון הנכנס בנקודת ציון, ונקודת ציון שבה נקרא נתיב, וכו' אומר רבי אבא שזוהי כוונת הפסוק לעבוד את ה' ביראה וכמו שאמרנו,

רבי אלעזר אמר עבדו את ה' ביראה, מי שרוצה לעשות עבודת אדונו, מאיזה מקום מתחיל ובאיזה מקום יכוון את העבודה לייחד את שם רבונו, חזר ואמר ביראה, ביראה היא הראשית ממטה למעלה.

(בא וראה בני אהרן הרי בארנו והרי נתבאר הדבר). בא וראה, מה כתוב כאן אחרי מות, ואחר כך דבר

הוא[24] הכי אקרי[25] רבי אלעזר אמר עבדו את יהו"ה ביראה מאן דבעי למעבד פולחנא דמאריה[26] מאן אתר שארי[27] ובאן אתר יכוון[28] פולחנא ליחדא שמא דמאריה הדר ואמר ביראה[29] ביראה הוא שירותא מתתא לעילא[30]

(תא חזי בני אהרן[31] הא אוקימנא והא אתמר מלה)[32] תא חזי מה כתיב הכא אחרי מות[33] ולבתר דבר אל אהרן אחיך וגו' בזאת

ששם צריך להעלות המחשבה ששם עיקר אור א"ס המתפשט בסוד האצילות. ולהורות כוונתו בעצם הביא שני הפסוקים יראת ה' ראשית דעת וראשית חכמה, שאחד מדבר על הפרטות שהוא בדעת הוא הדעת העליון הנזכר שנקרא שביל וממנו הראשית וההתחלה הראשונה לדעת זעיר, והיינו ראשית דעת. והפסוק השני מיירי בכללות של היראה שהוא בחכמה וממנו נדע של מי הוא הדעת שנקרא יראת ה'. וכו'. וגם נלע"ד לומר שפסוק הראשון מדבר במלמטה למעלה, וכלומר שאם ירצה האדם לדעת עד היכן יעלה מחשבתו בבואו להמשיך שפע מאתו יתברך, ידע שהוא בהגיע עד ראשית דעת, פי' הבחינה הראשונה והתחתונה של קוצו של יו"ד התחתון. אבל הפסוק השני מדבר במקור היראה הזאת הנשפעת לדעת הנזכר והוא מראשית חכמה, דהיינו מראש הקוץ העליון שהוא בחכמה דחכמה כאמור (רמ"ז).

[24] מלכות (רח"ו). ולפי זה לא קשו קראי אהדדי דיראת ה' היא מלכות וכן שמחה היא מלכות בסוד כי בשמחה תצאו (מ"מ). אבא (מ"מ). שלא נחשוב שנצטרך להתעלות עד בחינת הדעת הנזכר בעילוי עליונותה דהיינו באבא במקורו, אלא בבחינת היותו בפנימיות זעיר דהיינו בתוכיות השפע דנגיד לזעיר מיסוד אבא שבתוכו, שהוא מהמשך דעת העליון של אבא כאמור. וז"ש קב"ה הכי אקרי, פי' כאשר הוא הכי שר"ל ביסוד חכמה שבתוכו אז הוא נקרא יראת ה', מפני שהוא כולל בתוכו כל כללות ד' אותיות הוי"ה של כללות האצילות (רמ"ז).

[25] ועיקר שמה שמחה כדפירשנו (אור יקר).

[26] לייחד שם הוי"ה (אור יקר). מלת עבדו היא בעבודה ומעשה ולכן צריך לפרשו על המדה הנקראת עשיה, והיא הצריכה מעשה וכו', דתיקון הנפש הוא במעשה המצוות ותיקון הרוח בלימוד התורה ותיקון הנשמה בכוונת התורה והמצוות [עי' ע"ח שער קלי' נגה פרק ה] (רמ"ז).

[27] ממעלה למטה או ממטה למעלה (אור יקר).

[28] היכל יקבץ הייחוד (אור יקר).

[29] ירצה במדת המלכות (אור יקר). מהו הדר, אלא נראה שכוונתו ליישב שכיון שהיראה היא היא עצם העבודה כצורה לחומר ובלתה לא תקרא עבודה, אם כן היל"ל עבדו ביראה את ה'. לזה אמר שדוקא כשהשכינה מתוקנת בשני התיקונים הכמוסים בשתי מלות את ה', אז היא נקראת יראה, שאז יש לה כח להראות נוראות וגבורות, ולכן הפליא להקדים את ה' אל ביראה (רמ"ז).

[30] ואח"כ יחזור ממעלהל מטה ויקבץ שם הכל, א"כ פסוק שאמר עבוד את ה' בשמחה היינו ממעלה למטה אחר שעבד ביראה מתתא לעילא והכל סוד עבודת היחוד (אור יקר). כלומר שאין השכינה נקראת יראה אלא בתיקון הנעשה בה, והעולה ממטה למעלה בכח מעשה וכוונות התחתונים שהם המגבירים עוז ותעצומות בשכינה בתקנם אותה כראוי, שאז היא נוראה על כל סביבותיה והחיצונים מתכנעים (רמ"ז).

[31] אם לא תתוקן [השכינה] כהוגן אז ח"ו גוברת יראת העונש הנקראת יראה רעה ולז"א תא חזי בני אהרן וכו' (רמ"ז).

[32] פי' שפגמו במלכות במה שהקריבו אש זרה שהיא הסט"א כדלקמן נז ע"ב וזהו סיבת מיתתם ולכ"א לאהרן בזאת יבוא אהרן שהיא השכינה הנקרא זאת שהיא שירותא לאעלא בר נש מתתא לעילא ולא יעשה כבניו (מ"מ).

[33] ביראה ודאי מהדין והמיתה ואח"כ דבר אל אהרן למעלה בסוד הזכר ועם היות שהמצוה פעמים יפתח התורה בהן מהזכר לענין כהני (אור יקר). אהרן ובניו מושרשים ביסוד אבא דיסד ברתא, דהיינו מן החזה ולמטה, וידועששם סוד עץ הדעת טוב ורע, וששם האורות מגולים, ולכן נקראת השכינה בשם זאת וכלומר נודעת ונגלית, ולכן יש סכנה עצומה למי שבא לתקן את השכינה שם שלא יגרום שיתערב ח"ו החול בקדש, וכמ"ש (טז ב) ואל יבוא בכל עת אל הקדש, היא הקלי' הנקראת כל עת, וכו' ועל כן אמר אלא מכאן שירותא לאזהרא, פי' שזו היא התחלה שהוא העיקר לאזהרת הכהנים בכל עבודתם, שכל עצמה לתיקון השכינה דאינון שושבינאה, שיזהרו ביראתה לבלי יארע להם להדבק שם בכל עת הנזכר (רמ"ז).

אל אהרן אחיך וגו', בזאת יבא אהרן, אלא מכאן הראשית להזהיר את הכהנים, כל מי שצריכים להזהר ב"זאת" הזו, וזוהי יראת ה'.

דבר אחר אחרי מות שני בני אהרן, רבי יוסי אמר היה צריך להיות אחרי מות נדב ואביהוא, למה שני בני אהרן, והרי ידוע שהיו בניו, אלא כך שנה, שעד כאן לא עמדו ברשותם אלא ברשות אביהם, ולכן בקרבתם לפני ה' וימותו, שהם דחקו את השעה בחיי אביהם, והכל היה בשביל אותו חטא שעשו, שכתוב בהקריבם אש זרה, ששנינו במקום אחד כתוב בהקריבם אש זרה, ובמקום אחד כתוב בקרבתם לפני ה', וזה וגם זה היה, ולכן כתוב בני אהרן וכתוב בקרבתם.

(שנינו) אמר רבי חייא, יום אחד הייתי הולך בדרך ללכת אל רבי שמעון ללמוד ממנו פרשת הפסח, פגשתי בהר אחד וראיתי בקיעים וחורים בסלע אחד ושני אנשים בו, בעוד שהייתי הולך, שמעתי קול האנשים הללו שהיו אומרים, שיר מזמור לבני קרח גדול ה' ומהולל מאד וגו'. מהו שיר מזמור, אלא כך שנו משמו של רבי שמעון, שיר שהוא כפול, שיר שהוא משובח משאר השירים, ועל שהוא משובח משאר השירים פעמיים נאמר בו שירה. וכן מזמור שיר ליום השבת.

יבא אהרן[34] אלא מכאן שירותא לאזהרא[35] לכהני כל מאן דבעיין לאזדהרא בהאי זאת ודא היא יראת יהו"ה

דבר אחר אחרי מות שני בני אהרן רבי יוסי אמר אחרי מות נדב ואביהוא[36] מבעי ליה מאי טעמא שני בני אהרן והא ידיע דבנוי הוו אלא הכי תאנא דעד כאן לאו ברשותייהו קיימי[37] אלא ברשותא דאבוהון ובגין כך בקרבתם[38] לפני יהו"ה וימותו דאינון דחקו שעתא בחיי דאבוהון[39] וכלא הוה בגין ההוא חובא דעבדו דכתיב (במדבר ג ד) בהקריבם אש זרה דתניא באתר חד כתיב בהקריבם אש זרה ובאתר חד כתיב בקרבתם לפני יהו"ה והאי והאי הוה ובגין כך כתיב הכא בני אהרן וכתיב בקרבתם

(תאנא) אמר רבי חייא יומא חד הוינא אזיל בארחא למיהך גביה דרבי שמעון למילף מניה פרשתא דפסחא ערעית בחד טורא וחמינא בקיעין גומין בחד טינרא ותרין גוברין בה עד דהוינא אזול שמענא קלא דאינון גוברין והוו אמרין (תהלים מח א) שיר מזמור לבני קרח גדול יהו"ה ומהלל מאד וגו' מאי שיר מזמור אלא הכי תאנא משמיה דרבי שמעון שיר דאיהו כפול[40] שיר דאיהו משובח משאר שירין ועל דאיהו משובח משאר שירין תרין זמנין אתמר ביה שירתא וכן (שם צב א) מזמור שיר ליום השבת[41] כהאי גוונא שיר השירים[42]

---

[34] ומפני שנכנס בשער היראה אמר לבתר אחר שנכנס בשער זה ישמח (אור יקר).

[35] שלא ימות כשם שמתו בניו (מ"מ).

[36] עי' דע"ה ח"ב פד ע"ג וע"ד. התעוררו אז נדב ואביהוא ג"כ לתקן את החטא דאדה"ר (דע"ה ח"ב קא ע"א).

[37] נדב ואביהוא להיותם מנו"ה דאמא, היה להם להכיר מדרגתם ושהיו צריכים להשתתף עם אביהם שהוא מיסוד אבא וכו', אבל הם שמו עצמם כאילו הם בחינת זכרים בהיותם בחינת נקבות (רמ"ז).

[38] שהקריבו עצמם קודם היותם הגונים לכך, דהיינ ובני אהרן לא היו אנשים לעצמו כגמר פרי (אור יקר). פי' שאעפ"י שהם היו מצד הנקבה נתקרבו לצד הפנים וכו' דהיינו לפני ה' כאמור (רמ"ז).

[39] פי' דחקו את השכינה להביאה בצד הפנים בכחם לבד בהיותו בחיי אביהם, ולכן נאחזו החיצונים היונקים משם, כי לא היה בהם כח להשפיע גבורות מתוקות לרחל רק תקיפות לחסרון יחודם באביהם, ולכן להטה אש זרה, וזהו העוון והפגם שלהם, באופן שקרבתם לפני ה' בלי היות להם סגולה זו, היא הסיבה להקריבם אש זרה שזה תלוי בזה (רמ"ז).

[40] שבו רמז לזו"נ, שאר שירים הם בנקבה לבד (אור יקר). זווג דזו"ן (רח"ו).

[41] ביום שבת היחוד מדת יום ומדת לילה להגיד בבקר וכו' ואמונתך בלילות (אור יקר).

[42] מלכות (אור יקר).

כדוגמא זה שיר השירים אשר לשלמה, שירה למעלה משירה, שיר מזמור, שירה של הקדוש ברוך הוא שמזמרים בני קרח (על) אותם שיושבים על פתח הגיהנם. ומי הם אחיהם, שהם שיושבים בשערי הגיהנם, ועל כן השירה הזאת נאמרת ביום שני. קרבתי אליהם ואמרתי להם מה עסקיכם במקום הזה, אמרו סוחרים אנחנו, ושני ימים בשבוע אנו בדילים מהישוב ועוסקים בתורה, כי לא עוזבים אותנו בני אדם כל יום ויום, אמרתי אשרי חלקכם.

עוד פתחו ואמרו בכל זמן שצדיקים מסתלקים מן העולם הדין מסתלק מן העולם, ומיתת הצדיקים מכפרת על חטאי הדור, ולכן פרשת בני אהרן קוראים אותה ביום הכפורים, שתהיה כפרה על חטאי ישראל. אמר הקדוש ברוך הוא, התעסקו במיתת הצדיקים הללו ויחשב לכם כאלו אתם מקריבים קרבנות ביום הזה לכפר עליכם, ששנינו כל זמן שישראל יהיו בגלות ולא יקריבו קרבנות ביום הזה, ואת אותם שני שעירים לא יכולים להקריב, יהיה להם זכרון של שני בני אהרן ויתכפר עליהם, שכך למדתי שכתוב, ואלה שמות בני אהרן הכהנים וגו', וכתוב הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר. היה

אשר לשלמה[43] שירתא לעילא מן שירתא שיר מזמור שירתא דקודשא בריך הוא דקא מזמרי בני קרח[44] (על) אינון דיתבי על פתחא דגיהנם ומאן אינון אחוהון דאינון דיתבי בתרעי דגיהנם ועל דא שירתא דא ביום שני אתמר[45] קריבנא גבייהו אמינא להו מאי אסקייכו באתר דא אמרו מזבני אנן ותרי יומי בשבתא בדילנא מישובא ונעסק באורייתא בגין דלא שבקין לן בני נשא כל יומא ויומא אמינא זכאה חולקכון

תו פתחו ואמרו בכל זמנא דצדיקיא מסתלקי מעלמא דינא אסתלק מעלמא[46] ומיתתהון דצדיקיא מכפרת על חובי דרא ועל דא פרשתא דבני אהרן ביומא דכפורי קרינן לה למהוי כפרה לחוביהון דישראל אמר קודשא בריך הוא אתעסקו במיתתהון דצדיקיא[47] אלין ויתחשב לכו כאלו אתון מקרבין קרבנין בהאי יומא לכפרא עלייכו דתנינן כל זמנא דישראל יהון בגלותא ולא יקרבון קרבנין בהאי יומא ואינון תרין שעירין[48] לא יכלין לקרבא יהא להו דכרנא דתרי בני אהרן ויתכפר עלייהו דהכי אוליפנא דכתיב (במדבר ג ב) ואלה שמות בני אהרן הכהנים וגו' וכתיב הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר ואלעזר ואיתמר מבעי ליה מהו אלעזר ואיתמר אלא שקול הוה אביהוא כתרי

---

[43] ת"ת (אור יקר).

[44] אין פירושו שחברוהו בני קרח אלא ששבחו אותו נגד בני קרח היושבים בשערי גהנם, ביום ב' בו נברא גהנם וענינו להשקיט גהנם, כי הנה המלכו וכו', רעדה וכו', ברוח קדים וכו', והיינו הכנעת הדין וממילא שקט אש גהנם וסגולתו להציל מאויב והורג (אור יקר). בני קרח שנבתצר להם מקום גבוה בגהנם ועליו היו אומרים שירה על אביהן ודתן ואבירם שנשארו בגהנם (מ"מ).

[45] פי' שנבראת בו גהנם (מ"מ).

[46] ואח"כ הקב"ה רואה בדור אם מתאבלים אבליו ומורידים דמעות והם שבים בתשובה הקב"ה מקבל תשובתם, וזהו שאמר ומתתהון דצדיקייא מכפר (אור יקר)

[47] העסק הוא לעורר ההספד (אור יקר).

[48] בב' השעירים היה חלק להקב"ה שבו היה מתייח דלמעלה וחלק לחצוני וכן בענין ב' בני אהרן, הם צדיקים גמורים היינו חלק להקב"ה שנשמתם מתקרבת על ידי כהכהן הגדול לחטאת על ישראל, וס"מ מתעסק במיתתן והיינו חלקו [שהוא שמח במיתה – לשונו לקמן], וזה טעם מיתת הצדיקים מכפרת דבההוא דינא דהוה על ישראל אתרק עלייהו וישראל אשארו לרווחא (אור יקר).

צריך להיות "ואלעזר ואיתמר" מה זה אלעזר ואיתמר, אלא שקול היה אביהוא כשני אחיו, ונדב כמו כלם. ויש ששונים (את זה הפוך) הבכור נדב זה לבדו, ואביהוא לבדו, וכל אחד נחשב בעיניו כשניהם כמו אלעזר ואיתמר. אבל נדב ואביהוא לבדם שקולים היו כנגד שבעים סנהדרין, שהיו משמשים לפני משה, ולכן מיתתם מכפרת על ישראל. ועל זה כתוב, ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה. ואמר רבי שמעון, הבכור נדב, כלומר אותו שכל השבח והכבוד שלו (מה שמו) נדב, ואביהוא על אחת כמה וכמה, ששני אלה לא נמצאו כמותם בישראל.

אחוי[49] ונדב כבלהו ואית דמתני (לה אפכא[50]) הבכור נדב[51] דא בלחודוי ואביהוא בלחודוי[52] וכל חד אתחשיב בעיניה כתרוייהו כאלעזר ואיתמר אבל נדב ואביהוא בלחודייהו שקולין הוי לקבל שבעין סנהדרין[53] דהוו משמשין קמי משה ובגין כך מיתתהון מכפרא על ישראל ועל דא כתיב (ויקרא י ו) ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה ואמר רבי שמעון[54] הבכור נדב כלומר ההוא דכל שבחא[55] ויקרא דיליה (מה שמיה) נדב ואביהוא על אחת כמה וכמה דהני תרי לא אשתכחו כוותייהו בישראל

---

[i] כחל מלה (לור יקר).

---

[49] נדה ואביהו הם נו"ה דאימא והם מגולים, ואלעזר ואיתמר הם נו"ה דאבא והם סתומים, ר"ל שנדב שהוא נצח דאימא שהוא מגולה שקול כשלשתם ואביהו שהוא הוד דאימא המגולה גרוע קצת מנדב ואינו שקול אלא כתרי אחוי (מ"מ).

[50] שלא לשבח אלא לגנאי (אור יקר).

[51] במספר הקדמון כמנין נדב (רח"ו). ור"ל כשתחשבו האותיות מאל"ף ועד יו"ד גימ' נ"ה ועם הכולל נ"ו גימ' נד"ב (מ"מ).

[52] ג' מילויים ה"י ה"ה ה"א (רח"ו). ור"ל ואביהו גימ' א"ל כמנין ג' מלויים של אות ה' והכוונה שנדב שורשו מיו"ד דהוי"ה ואביהו מה' דהוי"ה, וצ"ע ליישבו עם מ"ש בשם הרב שנדב הוא מנצח דאימא. ואפשר כיון שבינה דאבא נתלבשה בנצח דאימא אחר עירוב המוחין כמ"ש הרב ז"ל, נמצא שנדב שהוא נצח דאימא יש בו בינה דאבא שהוא י' דהוי"ה. א"נ נדב ואביהו הם בשם י"ה של הוי"ה דאימא כנודע שכל פרצוף יש בו שם הוי"ה שלו (מ"מ).

[53] ו"ה ו"ק ומלכות (רח"ו).

[54] מה שאמר הכתוב אלה שמות בני אהרן המשוחים וכו' בא להראות שכל א' מארבעתם שקול ככל ישראל (אור יקר).

[55] הוא נדב ואביהו ואם כל א' וא' שקול ככל ישראל שנים המשובחים שבהם נדב ואביהו על אחת כמה וכמה (אור יקר).